

פ ר ל ס ר ק ל ל מט' 9/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
ינתקיימה ביום ג', ט"ו בשבט תשי"ד-15.12.53 בשעה 16.15.

- היאותמו: מ. ארנב - היו"ר
 ב. מזניה
 ע. מיכילוב
 ד. בר-רב-הנצי
 ז. הלל
 ז. ורהפטיג
 י. שפירא

- בעדרו: ה. מבניאל
 י. בדר
 י. בר-יהודה
 י. הררי
 נ. חת
 ת. טובי
 י. כסה
 ש. לורנס
 ע. פישון
 ט. סנה
 י. קליבנוב
 ח. רובין
 ד. טרי
 ב. ששון
 א. תבורי

פוזמניה: ח. כהן - היועץ המשפטי
 י. ויינס - משרד המשפטים

- סדר-היום: 1. חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום;
 2. חידוש הדיון בחוק לביטול עונש מוות.

היו"ר מ. ארנב: מני פותח את הישיבה. ברשותכם אני רוצה לברך בשם הוועדה את רחל לרגלי נישואיה ולחלל לה כל טוב בפרק חייה החדש.

בקטר עם הודעת י"ר המשפטים מתפול בכנסת פנו אלי כמה חברי הוועדה וביקשו להעמיד שמילתה לטר המשפ ים. קיבלתי הודעה מטר המשפטים בה הוא מבקש לדחות את הדבר הזה לישיבת פחר. השמילתה בענין זה תתקיים, איעמוד, פחר. כמו-כן מני רוצה צורך להעמיד לדיון בפני הוועדה את שמלת חידוש הדיון בחוק לביטול עונש המוות, למור הדיון בכנסת.

י. שפירא: פחר לישיבת פחר, כמה מהחברים היו ביט כמן רוצים לבקש מיו"ר הוועדה שלא לקיים את הישיבה, כפחר שמנחנו יושבים היום בטה"צ וכפחר שהדיון בוועדת החוקה בחוק הגנת הדיירים בחייב התייעצות של מספר אל קטן של חברי הוועדה, מי-קיום הישיבה פחר היה צותן לנו מפירות לקדם את העבודה החשובה לוועדת החוקה.

פחר להודעתו אל טר המשפטים, מני רוצה את הדבר כדחוף, מן לא עד כדי כך שמי-מפטר יהיה לדחותו מהיום ליחר על-מנת למפטר לטר המשפטים להיות נוכח בשעת הבירור. מולא מדברי חברי בכנסת ובעיקר מדברי טר המשפטים בכנסת ברור לי כי חברי רבים עומדים בתורף על כך שועדת החוקה תדון בחוק לביטול עונש המוות

י. פירוש:

ולדעתנו כנראה יכולים עוד בישיבה זו להחליט לגבי לדיון זה. ומבי מביע זמתי.

ז. ורהמטיב:

מבי מביע לקיים חוק ישיבה קצרה שמהיה סוקדית רק לענין עונש הסודות, ולאחריה יוכלו החברים המעוניינים בהתייעצות, לעשות זמתי. מין זה רצוי לדחות את ענין עונש הסודות לשבוע בוסף.

1. חוק המסדר והליטה למייליט במלחתי (תיקון)

י. ויינס:

הציר יעליו נובבת הצעת חוק זו הוה התיקון של פיסקה ג' בדבר המסדרות לבטל צו דיור למחר שניתן ולמחר שהדייר בכנס על-פיו לדירה. יתר התיקונים הם התמטה הגיונית לתיקון הזה.

תיקון פיסקה ט' הוה התיקון אל המסדר-הסדר. המניחה היתה כה גסה שמי-מפטר היה לתקנה על-ידי תיקון שגיימת דפוס, ומצאו לבכונן להכניס זמתי לכאן.

כדי להבין את התיקון של פיסקה ג' מבי מסנה את תשומת לבכם לכך שבחוק העיקרי במסדר כי רשות מוסמכת יכולה לתת צו תפיסת קרקעים כשני סוגים, גם על בתים וקרקע וכו', וגם על דירה. נוסף להבדל שבהיקף ישנו הבדל עיקרי והוה שצו תפיסת קרקעים ניתן על-ידי הרשות המוסמכת לסובת עצמה, אם כי היא יכולה לתת לפיטחו רשות להשתמש בקרקעים אלה בשטח, אך היא נשמרת התופסת ובעקב מצב זה בוחרים יחסיט משפטיים בין הרשות המוסמכת לבין בעל הקרקעים. הצווים שניתנה בענין זה היו מוגבלים תחילה לשלוש שנים והומדכו אחר-כך לשש שנים או עד תום תקופת החירות. חוק כזה, אם נבמרה המסדר מיד לשמה ניתן הצו, יכולה היתה הרשות המוסמכת לבטל את הצו ולפנות את המקום בלי לדרוש צו-פיוני מבי-המספט.

לא כן המצב ביחס לצווי דיור. צווי דיור ניתנו בעיקר לסובת מייליט שמוחררי, נכיה, עובדים מסויימים שעבודתם חיונית לקיום המספק והשירותים החיוניים. צויה כאלה ניתנים לערעור בוועדת העירעור; ומא ועדת העירעור מבטלת את הצווים האלה, הם בטלים גם אם מישהו כבר בכנס לדירה על-פיהם. מולה ברגע שועדת העירעור ממסרת את הצו והאדם בכנס לדירה, הרשות גמרה את מלאכתה ונוצר יחס משפטי כיחס שבין הדייר המוגן על-ידי החוק בין שוכר ומטכיר, ומי-מפטר לבטל את הצו כל זמן שהדייר מקיים את אומת התנאים אשר נקבעו בחוק.

והנה קרה שהרשות המוסמכת נתנה צו לשיכון עובדים מסויימים, עובדי צבא. ההורחה היתה כי ברגע שייבנה להם שיכון, הדיור יוחזר לבעליו. הוצע דיור אחר לאנשיה האלה, אך הם מצאו כי מוטב להם להישאר במקום אהם דריה. התוצאה היא שמי-מפטר לפנות את הדירות.

ההצעה היא להסוות את המצב של בית שחל עליו חוק הגנת הדיירים לבית שלה על עליו חוק הגנת הדיירים, כלומר, להסוות צו דיור לצו תפיסת קרקעים. זה מומר כי הרשות המוסמכת תהיה מוסמכת לבטל צו דיור אשר ניתן על-ידיה. ההגבלה היחידה המוצעת כמין היא כי במס ניתן צו לפנות דירה כזאת, הוה מותנה בכך שהמספט בדירה יקבל דיור מלטרנטיבי לא ברוע מזה שהיה לו. ערב קבלת הדיור הזה, כלומר, לפני שבכנס לדירה שקיבל בחוק צו הדיור.

התיקון בסעיף-קטן (א) נוגע לטכר הדירה שצריך לשלח. הוה בט להתמיה את התמדין. מסנה לא היתה תקלה מהתמדין שנקבע קודם, אבל בהזדמנות זו מסיר לתקן את הדבר.

ועדת החוקה, חוק ומעמד

15.12.53

חוק להסדר תפיסת קרקעים בבעלות
הגירות (תיקון).

רט.

ח. כהן:

הצעת חוק זו באה לקיים הבטחה שנתתי לבית-המשפט העליון בסבתו כבית-דין גבוה לצדק. והמטרה שהוצגה לפניו כך היא: ששרד הבטחון שכר בית גדול על הר הכרמל בזמן כללמת השחרור. בבית הזה ניתנו צווי דיור לטובת כמה קציני צבא וצ'י. זה היה זמן שה לאתר ההחוק נכנס לתקפו. עם הוצאת צווי הדיור נתבטל חוזה הסכירות ושרד הבטחון כתב מכתב לבעל-הבית בו הוא התחייב למנות את הבית ולהחזיר לו אותו ברגע שהקצינים הגרים בו יעזבו את הגירות הפעיל במבט בו בצי. בינתיים עזבו כל הקצינים החלה את הגירות הפעיל במבט ובצי, אבל הם לא עזבו את הבית. בעל-הבית פנה לבית-המשפט, וקיבל צו פיגור בגד הממשלה, מלאט שאו כזה לא יכול היה להועיל לו, מפני שהממשלה היבה יושבת באותו בית. בעל-הבית פנה לבית-דין גבוה לצדק, וגם הוא לא יכול היה לעשות כבודו. אז הזמינו אותי - דומני שזה היה בתקופת כהונתי כשר המשפטים - והירו לי דעתם שנעשה. עוול לנפשים על-ידי הלקונה בחוק בענין זה. כי כרגע שניתן צו דיור, הוא יוצא מידי הרשות שנותנת את הצו והיא אינה יכולה לבטלו. צריך, מפורט, למסדר לרשות המוסמכת לבטל את הצו במקרה שיש צורך בכך, כשם שממסדריה לה לתת צו כזה. מלאט שאנחנו הוספנו כי אם מבטלים צו כזה, צריך להעמיד לרשות הנפשים המנוטלים סדירותיהם דיור אלטרנטיבי. גם אם לא היה להם דיור לפני כן, מני חושב שאם הממשלה מכריחה אנשים לאמת סדירותיהם, היא צריכה להעמיד לרשותם דיור מחד.

י. שפירא:

אם כל אנחנו סכבדים התחייבות שטר ניתנה על-ידי הממשלה, אנחנו צריכים לדון על הענין לגופו. לשם מה הוכנסה ההבחנה בין צו דיור לבין צו תפיסת סקרקעיות? עם הקמת הסדינה התגייסו מניחים רבים לשירות הסדינה והועברו מקומם למקום לאורך עבודתם. היה מקרה אחד בתוכה כבר ולאורך זה הוחרטה בשבילו דירה בתל-אביב. לאחר זמן מה שונה הרכב הממשלה. האם צודק להוציא את האדם מן הדירה במקרה כזה? עד כמה שידוע לי לא היה מקרה שהחרימו דירה והיה צורך לשם כך להוציא את בעל-הבית מן הדירה. בכלל, היו מקרים פעמים מאוד - אם בכלל היו כאלה - שהחרימו דירות אשר ישבו בהן אנשים. לכן מפרנו אז כי מן הדין שפיטורטריה לו דירה ייצא ביחסיה רגיליה שבין בעל-בית ודייר, מלאט שצריך לעשות זאת בתוקף החוק. אז הוחלט כי אם הדייר ובעל-הבית מגיעים להסכם ביניהם בנוגע לשכר-הדירה, הרי זה סחייב. דומני שזהו המקרה היחיד עד היום שעל-פי החוק סותר לקבל מן הדיירים שכר דירה יותר גבוה.

ביחס למקרה הקונקרטי שבגללו מוצע התיקון.

יתכן כי האפשרות להוציא את הנפשים מן הדירות הינה מנועת ממותה קציני הצבא אם הייתה מן הגירות בשבט. אבל נדמה לי שאין זה יכול לשמש ניסוק להוצאת מן הדירות.

במה מקופח בעל-הבית אם אין מכניסים את

הטעיף הזה? גם בלעדי הטעיף הזה יכול בעל-הבית לטעון כי הוא זקוק לדירה לצורך עצמי, כי הוא משיג את בתו וכו', ובמקרה כזה אפשר להוציא את הדייר מן הדירה אם מגיעים לו סיכון אלטרנטיבי.

בהצעה אשר לפנינו מכניסים שני סיבויים

חשובים, ולדעתי, שניהם רעים. במסר כי יהיה צורך לתת לדייר דיור אלטרנטיבי. זה מוסר כי בעל-הבית יקח את הדירה אשר בביתו ויתן לדייר דירה סתמית אחרת או את ההפרט. לפי זה בחוק? שנית: כל הענין של דיור אלטרנטיבי מתברר בדרך כלל בבית-המשפט. כמון הרשות המוסמכת, כלומר פקיד, היא הקובעת השחרונה.

נראה לי כי שני הדברים מיותרים. היבני

יודע מדוע אנחנו צריכים לתת יד לנתינת דסי-סמכת עם הוצאתו של הדייר, ושיבני יודע מדוע אנחנו צריכים לספור את הדבר לאחרעתו של פקיד ולא של שופט.

ז. ורהמטיב:

מני מביע כמה תיקונים בנוגע לטעיף ג'. תיקוני הרמטון - שהתיקון המוצע לא יכול על העבר. תיקוני הסני - שהדיור האלטרנטיבי שניתן לא יהיה גרוע מן הדיור הנוכחי של הדייר.

ד.

ועדת החוקה, חוק וסמל
15.12.53
חוק להסדרת ישיבת הקרקעית בסגרת
חירו (תיקון).

ז. ורהייג:
הייתי בין חברי החוק הזה ועדתי כחוקר
על כך שבחוק זה הדייר שוכנס לדירה
לדייר לאי החוק. הוא יכול היה אז לשכור דירה בלתי סגרת במוכנס,
ועל-ידי חלילת הדירה לבנו בזמן יותר. אחר שבחוק עושים לו עוול.

אינני סבור שצדק לקבל תיקון
רשרו וקיימי בענין זה, גם כי מני בענין המעלה שבחוק המבורכה.
אולי העורר הגדול יעשה לבשל-הגבית הוא עורר כספי, ומה זה יכולה
המעלה לנקו, מפילו לגביה כחוק הדין. מני סבור כי המעלה יכולה
מפילו להתקשר בעניניה מלה. בשום פנים אין לשלול את זכויותיה אל
המבנים היושבים בדירות כדיירים. זה יחזור גם בעת המעון במעלה.
להבא בוכל לקבל ישיבה זו או אחרת,
ומז ידע המדע המקבל דירה בורה כזאת לקראת מה הוא הולך.

דומני כי כדור בפי בקרה של מינוי
יש לתת לדבר דירה שהמינה לו לדירתו לפני קיבל את הדירה אשר בהחלטה
שלה לדירתו הנוכחית. (י. ספיר: כי אריך לקבוע מהי דירה "המינה")
בזאת מני מסכים לתיקון. מני מסכים שלא טוב שזה יקבע על ידי פקיד.

ע. איכילוב:
בבחנו דומני כמון שלא לקחת את הדייר.
מדוע אין מבחנו במינהיב זאת כמבית
מינו מייד למדע מרמי שלא למעלה?

י. ספיר:
התיקון בענין זה שייך לחוק הגנת הדיירים.

גם בוחבים את הדירה יחד עם המורה,
מז הדירה כלולה בתנאי המסכרות, וברור שיש המסקת המורה יש לעזוב את
הדירה. אבל כמון המורה אשר. כמו המלכיות הדיירים וכך דירה לבעל-הגבית
ומין זה קצור לבנות-העבודה.

ה. כהן:
מני מעדיף את הצעתו המדויקת לכת על
חבר הכנסת הדירה שלא לקבל בכלל את
הצעת החוק על הצעתו של חבר הכנסת ורהייג שהצעה החולקת לגבי המניה.
כי הרעיונות הללו כות הדלו כבר בזמן להגבית צווי דיור. מבחנו עושים
זאת במקרים יוצאים מן הכלל רק כמורה אל צווי תמיסת הקרקעית. החוק
הזה בה לתמן עורר יעשה בעבר אך לא לבצוע עורר המניה.

מני מוכן להסכים כי הדיור האלטרנטיבי
לא יהיה כזה שהיה בעצם קבלת הדירה שלא כמבית לדירה בה מבנה
הדייר. הייתי מסכי. גם שלא הרבות המוסכמת שלא בית-המינה יקבע מהו
דיור אלטרנטיבי במניה. (י. ספיר: מהם אתה מסכים גם שזה יעשה
רק לאורך עממי של בעל-הכיתה?) לא. (י. ספיר: מוז למה את לא צורך בזאת?
מה רק כדי להגבית לבעל-הגבית דמי המניה?) יש מפלנו מינדרט - והוא
עדיין לגיטימי - לקבין המרמי, ומפילו לאותו חלק על הקבין המרמי
המקרה "דמי המניה" בו כל מוכות המניה סוכסי דלת בידי.
(ז. ורהייג: אבל מה לונה את קבינו המרמי של רמובין לזכות המעון.)
על כך מני חולק. מינוי רובה את קבינו המרמי של רמובין קבין המרמי
להגנת החוק. מני מוכן ללכת יותר רחוק ולהמיר מפילו את צו הדיור
לבית-המינה. אבל את קיימם מבני שבו מדע המדינה לשבח המרמי
זו דיור יביתן למורה המינימל אשר כבר מינה קיימת, ומה יש המורה
המסקת המרמינו למת מן הדירה, כי מוז מינוי יודע מדוע צריך צו הדיור
לעמוד במקומו - ורק על הקריה כמלה המדובר. מני מבנה מינוי רובה המבל גדול
את הדבר יעשה על-ידי מראות המוסכמת או על-ידי בית-המספט. אבל
מני מוכן לקבל את ההצעה למסור את הדבר לבית-המספט.

ר.ט.

ועדת החוקה, חוק וסדר
15.12.53
חוק להסדר תחילת הקרקעים ביטע
חירות (תיקון).

ב. מזניה:
מני ונאל לטובת מי מבחננו צריכים להטות
בהפקעת קנינו של בעל-הבית? האם לטובת
זה אשר במשך תקופה מסוימת בחינו טילג תפקיד איזה שהוא? כי אז צריך
לבחון מה היתה התקופה. אם נכסור את הדבר לבית-המספט, תהיה לו אפשרות
לבדוק במיזה מקרה נעשה ערול ובמיזה מקרה לא נעשה ערול אם נוצית את
הדייר הדירה כזאת. יש הבדל אם מדו שרת עטר שנים בשירות חיוני שבגללו
קיבל את הדירה, או אם שרת חצי שנה בלבד. על כך יוכל בית-המספט
להחליט, ומה זה יהיה בידי בית-המספט, מינוי רוחה כל סכנה
ברטרנסטיביות. בית-המספט יסקול את מידת הערול הנגרם לדייר על-ידי
הוצאתו מן הדירה לעומת מידת הערול שנגרמה לבעל-הבית.

י. ויינוט:
כעת שהטיקולים לסמן הצו הם טיקולים
מדמיניסטרטיביים גרודם, אשר בית-המספט
למי טיבו מינו יכול להחליט עליהם, כך גם הערעורים על החלטות הרשות
הנוסחת מינו הולכים לבית-המספט הלא לועדת ערעור מיוחדת המחליטה על
כך. מינוי יכול לרשות כיצד יוכל בית-המספט להחליט על הדברים האלה.
בית-המספט יטען תמיד כי בשבילו קובעת הבעלות, והוא יתן את צו הפינוי.
בעיקר מינוי רוחה מיך יוכל בית-המספט להחליט על כך כאשר לא בית-המספט
ולא המטלה היא אשר צריכה לתת את הדיור המטרנסטיבי.

הם כבר יכניסו את התיקון בענין זה,
הייתי מציע שעל החלטה כזאת של הרשות המוסמכת תהיה זכות ערעור לשני
הצדדים.

ז. ורהמטיג:
היוס של בעל-הבית לדירתו הוא ענין
שבדרך כלל, והוא ודאי יבוא על סיפוקו
אם יפצו אותו. לשם מה למטלה להפקיע דירות אחרות כדי לתת לפונויים
דיור מלטרנטיבי? הרי כעבור כמה זמן תצטרך שוב לעסוק בפינוי. ומה יהיה
על הדיירים? הם אף פעם לא יהיו בטוחים שהדירה שלהם. מוטב לתקן
את הערול שנעשה ליחיד, לבעל הבית.

ט. הלל:
חבר הכנסת ורהמטיג טובה אם הוא הוטב
שמפטר יהיה להפקיע דירות בטביל המנאים
סיכנו על-פי חוק זה, כי הדובר הוא במנאים שחדלו בינתיים להיות
פקידי המטלה. גם הצד המוסרי המצדיק החרטה כזאת כבר מינו קיים
לגבי מנאים אלה. כלומר, יהיה על המטלה לפצות דיור למנאים האלה
במיזה מופן אשר.
המטלה בתנה התחייבות לשני צדדים,
לדון אשר נכנס לדירה - ויתכן שהתחייבות כזאת לא הגיעה לו - ולבעל-הבית.
עליה לעמוד הבתחייבות האלה גם אם ייגרה לה הפסד כספי. היא
צריכה לפצות את בעל-הבית לפי הערכתו את הדירה שהוחרטה, או שהיא צריכה
לתת לפקיד דיור אשר טוב שהמטלה תקיים את התחייבותה לבעלי-הבתים.
אסור לצור בציבור הרגשה שכל מה שניתן למטלה עבור לבצח.

ע. טיכילוב:
חבר הכנסת ורהמטיג יוצא מהבוחה שמיך
כל בעיה אשר חוץ מן הבעיה הכספית.
אבל הרי גם אם צריך לתת לדייר דיור מלטרנטיבי מין זו מלא שאלה כספית.
מדוע צריך הטידור הזה להיעשות דוק עם בעל-הבית?

י. שפירא:
אם בעל-בית מחזיק דירה לצורך השכרה,
מין זו בטבילו מלא שאלה כספית.
הרי מין מדובר על צורך עמפי.

ח. כהן:
מילו יכולנו לפתור את כל השאלות הכספיות
המתעוררות תוך כדי הבהלת עניני המטלה
טבלי להטות את הכנסת בדברי חקיקה, כי אז היה זה גן-עדן עלי מדמות.

רט

ועדת החוקה, חוק ותיקון
15.12.53
חוק להסדר תפישת מקרקעים בשעת
חירום (תיקון).

ח. כהן:

אלה שהדבריהם אינם מה שמוטיב. בעל-בית אחד, למשל, מוכן לחטט לאח דירות,
לשלם את דמי-ההפחתה ובלבד שיחזירו לו את ביתו על הכרמל. מדוע לא למסור
לו את הדגה הזו? מני מוכן לקבל את הצעת חבר הכנסת שפירא המוסרת כי
בעיה עילת-פינוי נוספת על-ידי בית-המשפט. מני מוכן להסכים כי אם העילה
לאו הדיור בטלה ואת ביתן לדיור דיור מלטרנטיבי, הרי לאו דווקא על פי
בקשת רשות המוסמכת אלא מפילו על פי בקשת בעל-הבית מספר לתת לו פינוי
לדיור, כלומר, צו ביטול צו הדיור. משנה דעתי היה טוב יותר להמשיך
את הדבר בידי הרשות המוסמכת, העומדת תחת פיקוח די קפדני של בית-הדין
הגבוה לצדק.

מני מביע תיפוח לבטל את סעיף ג' ולהוסיף
לסעיף 23 מני סעיפים קטנים. הסעיף הרגוע: "בטלה העילה לצו הדיור,
רשמי בית-המשפט שלום על-פי בקשת בעל-הבית או הרשות המוסמכת, לבטל צו
דיור על דירה או על בית-עסק אם הוא סבור כי מן הצדק ומן היותר לעשות כן.
ואולם אם הביטול יגרור ביטול הדיור, לא יבטל בית-המשפט את צו הדיור אלא
אם יש בו גם ניתן לו דיור מלטרנטיבי להנחת דעתו של בית-המשפט."
הסעיף-קטן הטני: "דין ביטול צו דיור כדין צו פינוי". מולי מצטרף להוסיף
גם הוראה המוסרת כי רה המספיק יקבע את סדרי הדיון; הדבר תלוי אם יש
הוראה כללית בחוק או אין.

י. ויינט:

יש מה הוראה המוסרת מה דינו של פי
מכנס לפי צו דיור. הייתי מביע להכניס
זאת כעילה נוספת בנות סעיף. אם יקבל הרעיון הזה, מביא לישיבה הבאה
הצעת נוסח.

י. שפירא:

אם הצעתי לחוק את הסעיף לא תקבל, ואם
תקבל הצעתו של היועץ המשפטי, לא מסתייג.

היו"ר ס. מרגל:

בחליט היווה על העיקרון. נקבע את הנוסח
בישיבה הבאה, מבלי לחזור לויכוח.

- הוחלט:
1. לדחות את הצעת י. שפירא לחוק את הסעיף.
 2. לדחות את הצעת ז. ורהפטיג המוסרת כי הסעיף
לא יחול במסגרת רטרואקטיבית.
זכות הסתייגות לז. ורהפטיג.
 3. לקבל את העיקרון הסובח בהצעת היועץ המשפטי.
על הנוסח הסדרי יוחלט בישיבה הבאה.

2. חידוד הדין בחוק לביטול עובד המדינה.

י. שפירא:

מני מביע הצעה פורמלית: לחדש את הדין
בחוק.

הוחלט: לקבל את ההצעה לחדש את הדין בחוק.
חוק יועמד על סדר-היום של הוועדה.

הישיבה נועלה בשעה 18.00.